

Rapport 2008:111

Arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning

Fundament för lyktstolpar längs Skenaåns östra strand Mellan Borggatan och Bjälbotull, Skänninge

RAÄ 5
Skenaåns östra strand
Skänninge stad
Mjölby kommun
Östergötlands län

Mats Magnusson

Fundament för lyktstolpar längs Skenaåns östra strand Mellan Borggatan och Bjälbotull, Skänninge

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	5
Områdesbeskrivning.	5
Syfte	5
Metod och dokumentation	5
Resultat och tolkning	5
Referenser	7
Tekniska uppgifter.	8

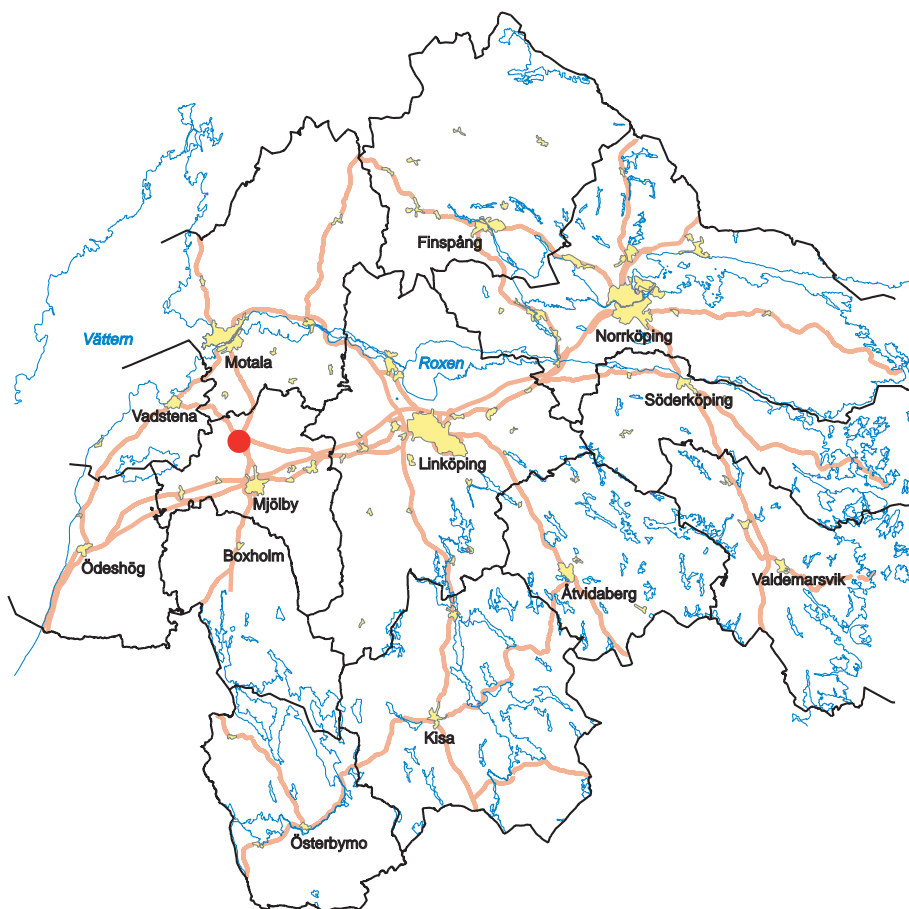
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

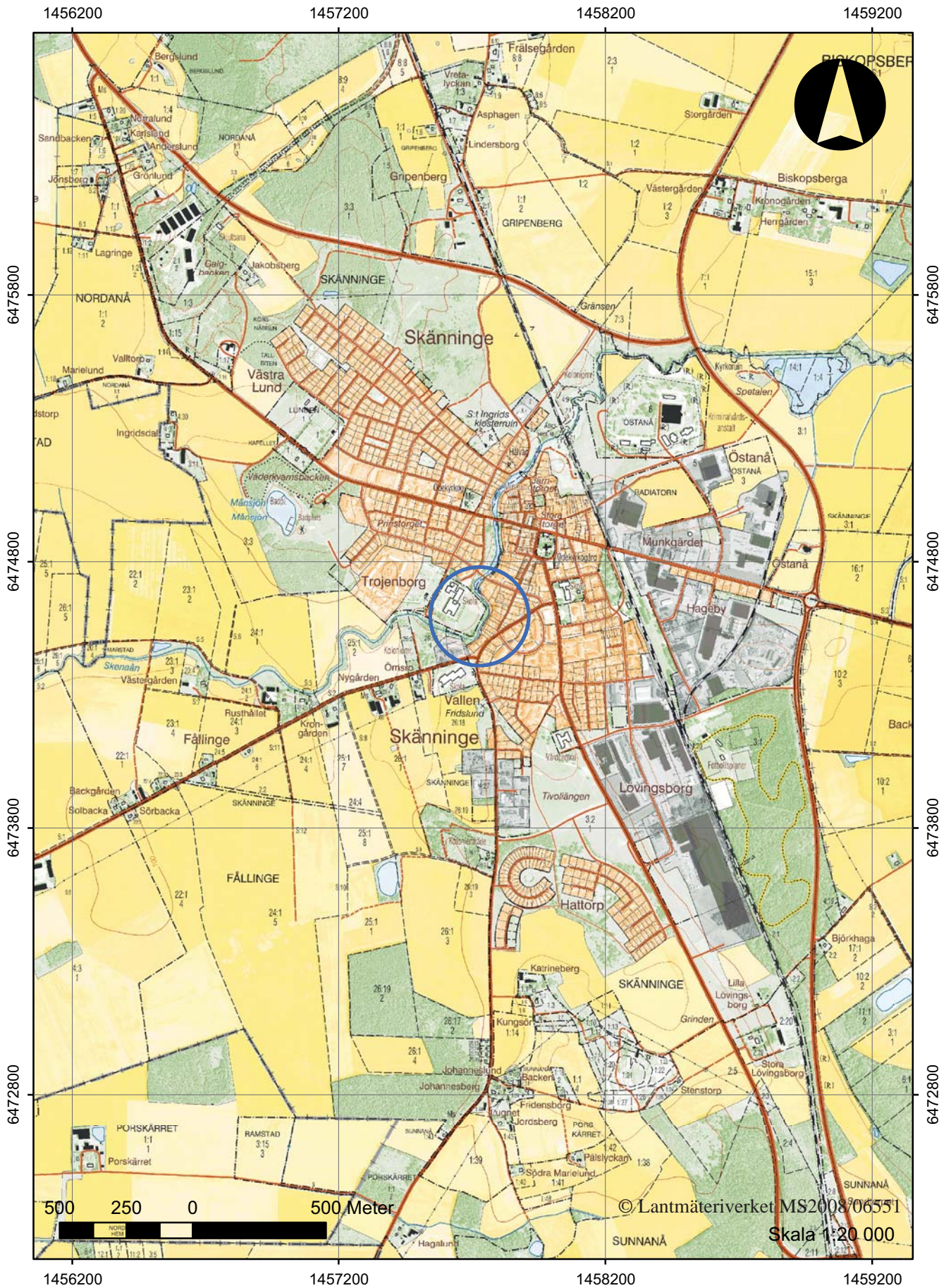
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

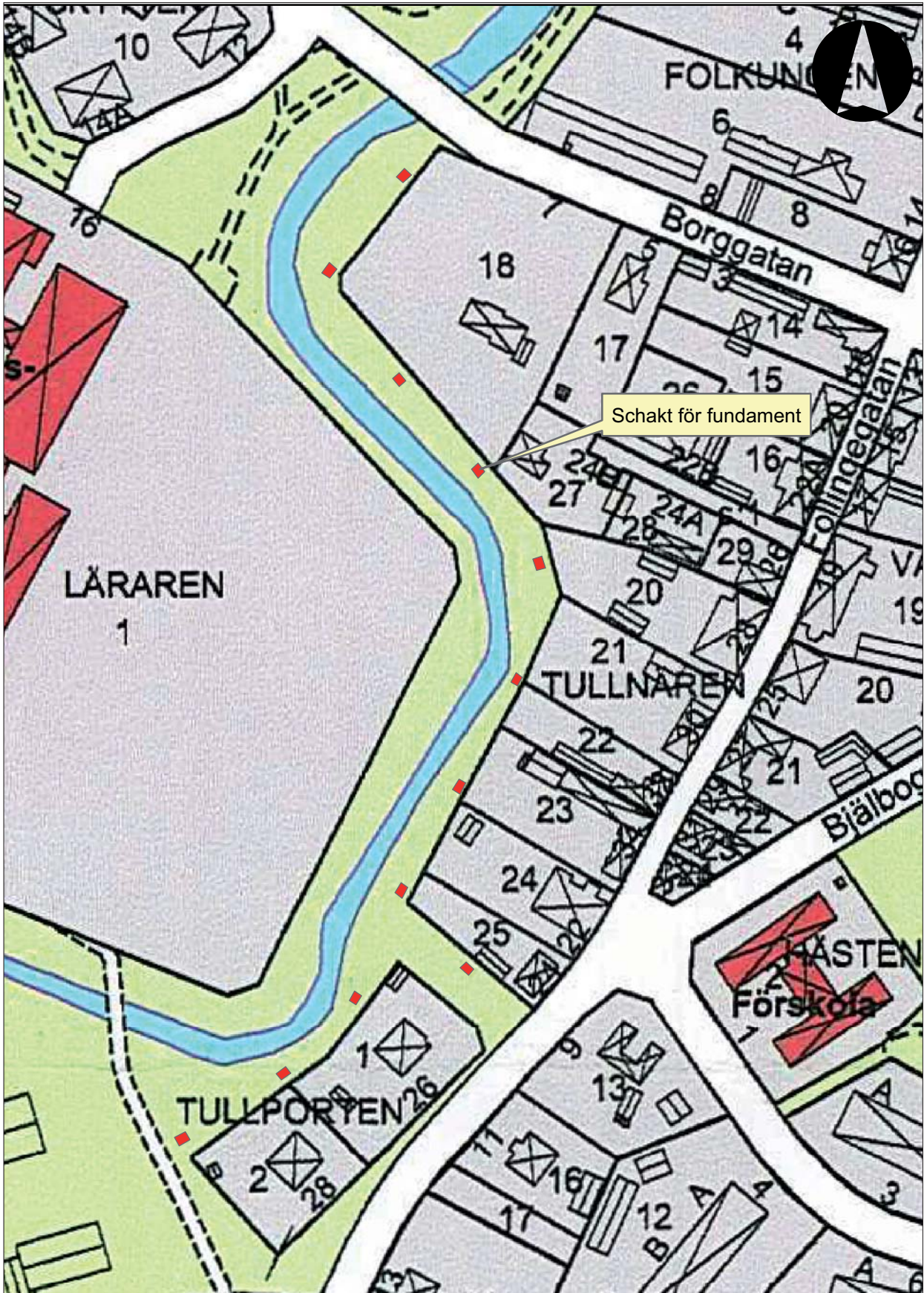
Östergötlands länsmuseum utförde den 31 juli 2008 en schaktövervakning i samband med schaktning för fundament till nya lyktstolpar längs Skenaåns östra strand mellan Borggatan och Bjälbotull i Skänninge, Mjölby kommun, Östergötland. Arbetet utfördes på uppdrag av Mjölby kommun. Vid förundersökningen framkom en stenpackning i schaktbotten för ett av fundamenten.

Mats Magnusson
antikvarie





Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 085 41 och 085 51, med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.



Figur 3. Schaktsträckningen markerad på Adresskartan över Skänninge.

Inledning

Den 31 juli 2008 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning, i form av en schaktövervakning, i samband med schaktning för fundament till nya lyktstolpar längs Skenaåns östra strand mellan Borggatan och Bjälbotull i Skänninge, Mjölby kommun. Lyktstolparna, som är tolv till antalet, är placerade längs vad som ska bli en gångväg.

Uppdragsgivare var Mjölby kommun som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för schaktövervakningen var Christer Carlsson och för utformningen av rapporten stod undertecknad.

Områdesbeskrivning

Skänninge är beläget centralt i ett öppet jordbrukslandskap. Staden tycks ha vuxit fram successivt under 1000- och 1100-talen och omnämns första gången år 1178. Staden nådde sin höjdpunkt under senare delen av 1200-talet och 1300-talet. 1400-talet innebar en stark tillbakagång och under 1500-talet verkar Skänninge snarast haft karaktären av en förstörad bondby. Generellt är kulturlagren i Skänninge diffusa och svåra att datera. Brandlager från de stora stadsbränderna kan bara spåras fläckvis i staden. Sannolikt har bebyggelsen varit gles i förhållande till många andra medeltida städer. Detta gör att begränsningarna för den medeltida staden (RAÄ 5, Skänninge) är osäkra. Vid undersökningar inom och i anslutning till stadsområdet har även förhistoriska lämningar påträffats vid flera tillfällen, vilket antyder en platskontinuitet från järnåldern och fram till dagens stad (Feldt 2004).

Stadens två äldsta stenkyrkor, Allhelgonakyrkan (RAÄ 11, Skänninge) och S:t Martins kyrka (ingår i RAÄ 1, Skänninge), var belägna på varsin sida om Skenaån. De dateras båda till 1100-talet. Staden har även haft två dominikanerkonvent, S:t Olofs och S:t Ingrid, samt hospital och helgeandshus.

Den aktuella schaktningen utfördes i ett område som tidigare inte har undersökts arkeologiskt men i närheten har ett antal undersökningar utförts. Längs Follingegatan, som går öster om undersökningsområdet, har man funnit äldre gatubeläggning, kulturlager och bebyggelse från både medeltid och förhistorisk tid (Tagesson 1988, Lindgren-Hertz 1994, Feldt & Lindberg 2003, Feldt 2004 och Konsmar 2007). Syd-

ost om undersökningsområdet har man tidigare noterat att kulturlagren sträckt sig söder om stadsområdet som det visas på 1703 års karta (Feldt 2005).

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen, som utfördes i form av en schaktövervakning, var att se till att fast fornlämning berördes i så liten utsträckning som möjligt av den planerade exploateringen. Fast fornlämning som påträffades skulle undersökas och dokumenteras avseende karaktär och omfattning. Påträffade lämningar skulle om möjligt även dateras.

Resultatet ska kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

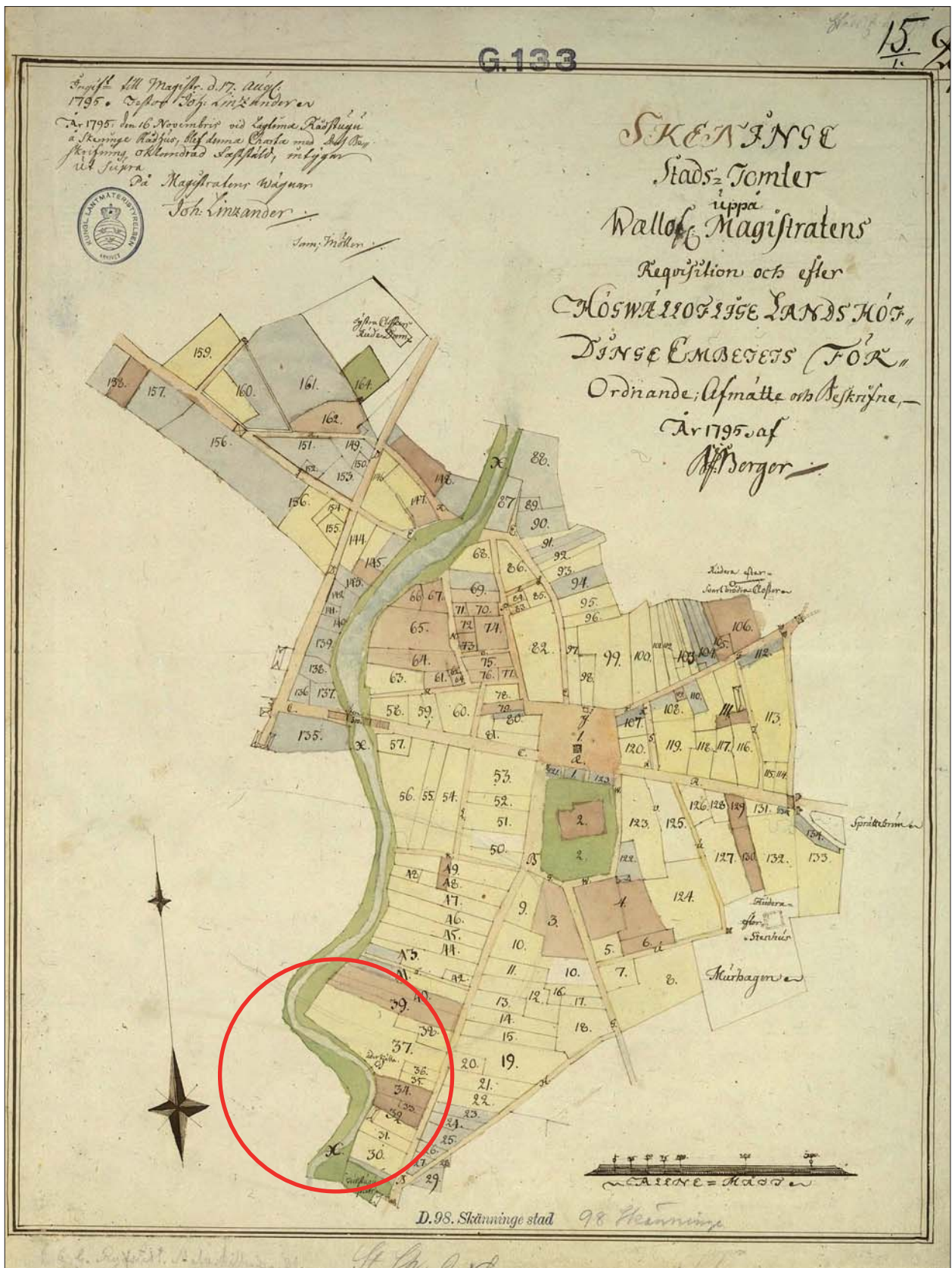
Metod och dokumentation

Schaktövervakningen genomfördes i samband med schaktningen för fundamenten till lyktstolparna. Arbetet dokumenterades med digitalfotografering. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

De tolv schakten för fundamenten var ca 0,8 x 0,6 m stora och ca 0,5 m djupa. I botten på det nordligaste schaktet framkom en stenpackning som dock inte skulle påverkas av den kommande gjutningen. Stenpackningen skulle kunna tillhöra en äldre stensatt yta som gått utmed Skenaån, som här också korsas av Borggatans bro.

I de övriga schakten framkom endast recenta utfyllnadsmassor innehållandes bl a tegel och taktegel som använts för att fylla ut stranden mot den nuvarande strandskoningen.



Figur 4. Historisk mätningsskarta från år 1795 med undersökningsområdet markerat. LMS.



Figur 5. På botten av det nordligaste schaktet påträffades en stenpackning.
Foto Christer Carlsson, ÖLM.

Referenser

- Feldt A-C. 2004. Före staden. Preurbana lämningar i Skänninge. C-uppsats. Institutionen för Arkeologi och Antik historia. Uppsala universitet.
- Feldt A-C & Lindberg M. 2002. Follingegatan – Bjälbogatan. Skänninge stad, Mjölby kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 55:2002. Linköping.
- Feldt A-C. 2004. Två vattenläckor i Follingegatan. Skänninge stad, Mjölby kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 2004:20. Linköping.
- Feldt A-C. 2005. Kulturlager i Skänninges södra utkanter. Vallens förskola. Kv Hästen / Lilla Vallgatan 1, Skänninge stad, Mjölby kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 2005:91. Linköping.
- Hasselmo M. 1984. Skänninge. Medeltidsstaden 40. Rapport RAÄ. Göteborg.
- Konsmar A. 2007. Äldre gatunivå och kulturlager i Follingegatan. RAÄ 5, Skänninge stad, Mjölby kommun, Östergötland. RAÄ UV Öst Rapport 2007:63. Linköping.
- Lindgren-Hertz L. 1994. Kv Folkungen 4-5. Arkeologisk förundersökning. Skänninge stad, Mjölby kommun, Östergötland. RAÄ Rapport.
- Tagesson G. 1988. Kv Folkungen 2. Skänninge, Östergötland. Arkeologisk undersökning. Arkivhandling Östergötlands Länsmuseum.
- Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D98-1:8. Mätning 1795.

Tekniska uppgifter

Område	Skenaåns östra strand, mellan Borggatan och Bjälbotull
Stad	Skänninge
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 5
Ekonomiska kartans blad	085 41 (8F 4b Skänninge)
Koordinater	X 6474731, Y 1457744 – X 6474483, Y 1457682
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning, schaktövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-5059-08
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Länsstyrelsens beslut	2008-04-24
ÖLM dnr	124/08
ÖLM projektnr	530780
Uppdragsgivare	Mjölby kommun
Kostnadsansvarig	Mjölby kommun
Projektledare	Christer Carlsson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Grafik	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2008-07-31
Totalt undersöktes	Ca 6 m ²
Fynd	Nej
Foto	Digitala
Analys	Nej
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Ur allmänt kartmaterial
ISSN 1403-9273

© Lantmäteriverket MS2008/06551
Rapport 2008:111 © Östergötlands länsmuseum



Östergötlands länsmuseum utförde den 31 juli 2008 en schaktövervakning i samband med schaktning för fundament till nya lyktstolpar längs Skenaåns östra strand mellan Borggatan och Bjälbotull i Skänninge, Mjölby kommun, Östergötland. Vid förundersökningen framkom en stenpackning i schaktbotten för ett av fundamenten.